Skolinspektionen

Beslut
2020-03-31
Dnr 31-SI 2019:6311

Norrköpings kommun

Beslut för gymnasieskola med yrkesprogram

efter tillsyn i De Geergymnasiet 4 i Norrköpings kommun

Skolinspektionen
Box 330, 581 03 Linköping, Besöksadress Storgatan 33

Med anledning av den rådande situationen med risker för smittspridning av Covid-19

Många skolor är i dagsläget starkt påverkade av de åtgärder som vidtas med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. För gymnasieskolan och vuxenutbildningen gäller särskilda rekommendationer. Skolinspektionen anpassar för närvarande på olika sätt sin tillsyn och granskning. Mer information finns på www.skolinspektionen.se. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Eftersom skolan fortfarande är aktiv och ska fortgå men under andra omständigheter menar Skolinspektionen dock att det är viktigt att meddela bedömningen efter den tidigare tillsynen eller granskningen som redan ägt rum. Skolinspektionen har i detta beslut satt uppföljningstiden med hänsyn till rådande omständigheter. Uppföljningstiden kan komma att förlängas ytterligare om förutsättningarna förändras. Om du som huvudman behöver längre uppföljningstid kontakta Skolinspektionen för prövning.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Norrköpings kommun att senast den **29 september 2020** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Undervisning och lärande

Skolinspektionen konstaterar att Norrköpings kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Undervisningen i skolan är strukturerad och utgår från och omfattar examensmålen för respektive nationellt program samt ämnesplaner. (16 kap. 6 § skollagen; 4 kap. 1 § gymnasieförordningen; Lgy 11, 2.1. Kunskaper; Förordning om ämnesplaner för de gymnasiegemensamma ämnena (SKOLFS 2010:261); Förordning om examensmål för gymnasieskolans nationella program (SKOLFS 2010:14))
- Lärarna stärker elevernas självförtroende samt vilja och förmåga att lära (Lgy 11, 2.1 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande)

Åtgärder

- Undervisningen i alla ämnen ska utgå från och omfatta examensmålen för det nationella programmet.
- Undervisningen ska i alla ämnen planeras och bedrivas så att elevernas vilja och förmåga att lära främjas. I det arbetet ska lärarna samverka med varandra och eleverna involveras.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Norrköpings kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Eleven ges skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och insatserna utvärderas. (3 kap. 5 § skollagen; Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg, 2.6 Rektorns ansvar)
- Elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 7 § skollagen)
- Elever som är i behov av särskilt stöd ges stöd på det sätt och i den omfattning som utredningen har visat att de behöver. (3 kap. 7-8 §§ skollagen; Lgy 11, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska till att det finns tydliga, fungerande och hos personalen förankrade rutiner som säkerställer att de elever som har behov av extra anpassningar får det i alla ämnen och av alla lärare. I det ingår att:
    - Det är tydligt för personalen vilka elever som, utöver den ledning och stimulans som ges i den ordinarie undervisningen, ska ges ytterligare stöd i form av extra anpassningar.
    - Elevhälsans kompetens tas tillvara i arbetet med extra anpassningar.
    - Extra anpassningar följs upp för att se om de är effektiva, eller måste ändras eller intensifieras.
- Rektorn ska se till att det finns tydliga, fungerande och hos personalen förankrade rutiner som säkerställer att elevers behov av särskilt stöd utreds i enlighet med skollagen. I det ingår att:
    - Tidigt identifiera elever där extra anpassningar inte är tillräckliga eller där det finns skäl att anta att dessa inte är tillräckliga.
    - Klargöra skyldigheten att anmäla till rektorn om en elev befaras inte uppnå kunskapskraven trots att stöd getts i form av extra anpassningar.
- Rektorn ska se till att om det i en utredning har konstaterats att en elev är i behov av särskilt stöd, sådant stöd ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. I det ingår att det är tydligt för lärarna vilka elever som har åtgärdsprogram.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionen konstaterar att Norrköpings kommun inte uppfyller författnings-kraven avseende att:

- Lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen. (Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Kunskaper och lärande, 2.1 Kunskaper, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Huvudmannen och rektorn ska skapa förutsättningar för - och se till - att lärarna samverkar för att eleverna ska nå målen för utbildningen. Lärarna ska särskilt samarbeta för att utveckla skolans undervisning.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen konstaterar att Norrköpings kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Huvudmannen behöver skapa förutsättningar för att ett systematiskt kvalitetsarbete som omfattar utbildningen vid skolenheten som helhet ska kunna bedrivas.
- Rektorn ska se till att kvalitetsarbetet omfattar såväl gymnasiegemensamma ämnen som yrkesämnen och att centrala förutsättningar och arbetsprocesser följs upp och utvecklas.
- Rektorn ska se till att alla lärare medverkar i kvalitetsarbetet.

Bedömning

Skolinspektionens tillsyn av De Geergymnasiet 4 visar att det finns brister inom centrala delar av verksamheten. Tillsynen visar till exempel att skolenhetens kvalitetsarbete och rektorns pedagogiska ledarskap i praktiken inte omfattar undervisningen i gymnasiegemensamma ämnen. I skolenhetens egen kvalitetsredovisning som huvudmannen tar del av anges att skälet till detta är att rektorn formellt inte är chef och pedagogisk ledare för lärarna i dessa ämnen, och att undervisningen bedrivs på annan plats. Skolinspektionens tillsyn omfattar inte hur huvudmannen organiserar verksamheten på övergripande nivå, men finner det anmärkningsvärt att organiseringen av utbildningen i så hög grad får påverka kvaliteten, oavsett om organiseringen i sig är, eller upplevs vara, hindret. Mot bakgrund av den låga måluppfyllelsen i de gymnasiegemensamma ämnena, och att den har varit så över tid, är det särskilt anmärkningsvärt. Skolinspektionen vill erinra om att huvudmannen har det yttersta ansvaret för genomförandet av utbildningen, och därför ska bedriva ett kvalitetsarbete med syfte att garantera kvalitet och likvärdighet. Huvudmannens kvalitetsarbete ska bygga på de uppgifter som kommer fram i verksamheternas kvalitetsarbete.

Tillsynen visar att flera brister tycks vara kopplade till organiseringen av verksamheten. Som tidigare nämnts saknas i praktiken ett strukturerat och uthålligt kvalitets-

arbete avseende den del av utbildningen som utgörs av gymnasiegemensamma ämnen. Undervisningen i dessa ämnen präglas inte heller i tillräcklig utsträckning av examensmålen för restaurang- och livsmedelsprogrammet. Att undervisningen i alla ämnen inte stärker elevernas självförtroende samt vilja och förmåga att lära, hänger delvis ihop med att undervisningen inte kopplas till examensmålen. Skolinspektionens tematiska kvalitetsgranskning om undervisning på yrkesprogram betonar vikten av att kunskapsinnehållet i undervisningen kopplas till elevernas valda program för att öka deras motivation, och därmed också främja elevernas närvaro.[1]

Tillsynen visar vidare att lärare i yrkesämnen och lärare i gymnasiegemensamma ämnen inte samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen. Utredningen visar att det faktum att lärarna tillhör olika skolenheter försvårar möjligheterna för att samverka, till exempel när det gäller att hitta gemensamma tider och forum för samverkan. Av tillsynen framgår också att det finns brister i arbetet med extra anpassningar och att det saknas tydliga, fungerande och förankrade rutiner för att uppmärksamma att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Därmed finns en uppenbar risk att elever inte får de stödinsatser som de behöver för att nå målen. Mot bakgrund av att många elever inte når de kunskapskrav som minst ska uppnås, är det särskilt angeläget att skolenhetens arbete med att identifiera, anmäla och utreda elevers eventuella behov av särskilt stöd fungerar.

Sammantaget påverkar de brister som Skolinspektionen identifierat kvaliteten i verksamheten och möjligheten att uppfylla de nationella målen.

Föreläggande

Undervisning och lärande

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i gymnasiegemensamma ämnen inte i tillräcklig utsträckning utgår från och omfattar examensmålen för det nationella programmet. Utredningen visar visserligen att det i några kurser i dessa ämnen förekommer enstaka moment som har koppling till vissa av målen, men att undervisningen som helhet inte planeras och bedrivs utifrån examensmålen för programmet. Skolinspektionens bedömning är att detta också i hög grad påverkar elevernas motivation samt vilja och förmåga att tillgodogöra sig de kunskaper som krävs för att nå godkänt i kurser i de gymnasiegemensamma ämnena. Utredningen visar vidare att undervisningspraktikerna i dessa ämnen och yrkesämnena skiljer sig åt vilket också påverkar måluppfyllelsen. Av skolenhetens egen redovisning av kunskapsresultaten framgår att måluppfyllelsen i de gymnasiegemensamma ämnena är betydligt lägre än i yrkesämnena, och att det varit så över tid. Utredningen visar att det beror på att det varierar mellan ämnena om undervisningen präglas av det som eleverna anser ökar deras motivation och vilja att lära, vilket är att undervisningen är kopplad till det programmet handlar om och att den är varierad. Särskilt handlar det om att teoretiska

[1] Skolinspektionen, *Undervisning på yrkesprogram*, Rapport 2014:05

kunskaper bör kopplas till praktiska där det är möjligt. Som framgår av detta beslut samverkar inte heller lärare i gymnasiegemensamma ämnen och lärare i yrkesämnen förutom i något enstaka ämne. Detta minskar förutsättningarna för att undervisningen som helhet ska präglas av examensmålen och på så sätt stärka elevernas motivation och vilja att lära.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att det för varje nationellt program ska finnas examensmål som innehåller mål för programmet. Enligt förarbetena till skollagen (prop. 2008/09:199, s. 117) ska examensmålen ligga till grund för planeringen av utbildningen och undervisningen från elevens första dag på programmet. Det framgår vidare att examensmålen ska styra utbildningen.

Av läroplanen för gymnasieskolan (Lgy 11) framgår att alla som arbetar i skolan ska stärka varje elevs självförtroende samt vilja och förmåga att lära. Vidare framgår att skolans mål är att varje elev genom egen ansträngning och delaktighet, utifrån sina förutsättningar, tar ansvar för sitt lärande och för att bidra till en god arbetsmiljö. Det framgår också att lärarna ska skapa en sådan balans mellan teoretiska och praktiska kunskaper i undervisningen som främjar elevernas lärande. Av avsnitt 2.6 framgår vidare att rektorn ansvarar för att lärarna anpassar undervisningens upplägg, innehåll och arbetsformer efter elevernas skiftande behov och förutsättningar.

Skolinspektionens utredning

All undervisning utgår inte från och omfattar inte examensmålen

Undervisningen i huvuddelen av kurserna i de gymnasiegemensamma ämnena utgår inte från och omfattar inte examensmålen för programmet. Av intervjuer med lärare i dessa ämnen framgår att undervisningen i kurser i dessa ämnen – förutom i ett enstaka ämne – inte planeras och bedrivs utifrån examensmålen. Lärarna och elever uppger att enstaka inslag kan förekomma där undervisningen anknyter till det program som eleverna läser. Det kan handla om försök att få med uppgifter i matematiken med koppling till arbetet i köket eller vilka regler som finns gällande mat i olika religioner. Av intervjuer med lärare, elever och rektorn framgår dock att det endast är i ett gymnasiegemensamt ämne som undervisningen i hög grad kopplas till examensmålen. Eleverna uppger vidare att det finns ämnen där koppling till programmet inte förekommer alls.

Att undervisningen i gymnasiegemensamma ämnen inte i tillräcklig utsträckning utgår från examensmålen framgår också av skolenhetens kvalitetsrapport. I rapporten skriver rektorn att så kallad infärgning sällan förekommer i dessa ämnen och att det i hög grad påverkar måluppfyllelsen. Av skolenhetens egen redovisning av resultaten i olika ämnen framgår också att måluppfyllelsen är betydligt lägre i de gymnasie-gemensamma ämnena jämfört med i yrkesämnena.

All undervisning stärker inte i tillräcklig utsträckning elevernas vilja och förmåga att lära

Undervisningen i alla ämnen stärker inte elevernas självförtroende samt vilja och förmåga att lära, vilket delvis hänger ihop med att undervisningen i vissa ämnen inte kopplas till examensmålen. Exempelvis uppger eleverna att undervisningen i ett gymnasiegemensamt ämne är intressant och meningsfull eftersom läraren i det ämnet har kopplat ämnet till det som programmet handlar om. Av intervjuer med lärare, elever och rektorn framgår vidare att undervisningen i gymnasiegemensamma ämnen inte tillräckligt planeras utifrån vad som stärker elevernas vilja att lära. Eleverna beskriver att undervisningen i dessa ämnen inte är tillräckligt varierad utan att de i stor utsträckning får arbeta enskilt med olika uppgifter. Eleverna uppger att undervisningen i yrkesämnena är mer varierad med genomgångar och praktiskt arbete, vilket är motiverande. Mentorerna, vilka också är lärare i yrkesämnen, uppger att undervisningen i gymnasiegemensamma ämnen är alltför teoretisk, och därför inte fångar elevernas intresse i tillräckligt hög grad. Såväl rektorn som mentorerna betonar vikten av att arbetssätt och arbetsformer behöver anpassas efter elevgruppens behov och tidigare erfarenheter för att skapa motivation. Rektorn uppger att undervisningen i de gymnasiegemensamma ämnen i stället huvudsakligen bedrivs på samma sätt som på högstadiet, vilket många elever förknippar med tidigare misslyckanden. Även elevhälsan uppger att elever ibland har låg motivation när det gäller de gymnasiegemensamma ämnena, vilket också påverkar deras närvaro. Lärarna i gymnasiegemensamma ämnen uppger att de försöker motivera eleverna genom både uppmuntra eleverna och betona att de behöver anstränga sig för att klara kurserna. De försöker också individualisera undervisningen, till exempel genom att både ge eleverna enkla uppgifter för betyget E och svårare uppgifter för att kunna nå längre. Lärarna uppger dock att de inte har någon gemensam strategi för hur de ska arbeta för att stärka elevernas motivation när det gäller de gymnasiegemensamma ämnena. I intervjun framkommer att de inte på något sätt samarbetar sinsemellan, eller med elevernas övriga lärare, när det gäller undervisningsfrågor.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid De Geergymnasiet 4 inte uppfyller författningarnas krav, föreläggs Norrköpings kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd brister. Utredningen visar att gränsen mellan den ledning och stimulans som alla elever har rätt till och individinriktade stödinsatser i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen är oklar, eftersom anpassningarna oftast ges på grupp- eller klassnivå. Bland annat på grund av detta, och för att elevhälsan inte involveras i arbetet med extra anpassningar i tillräcklig utsträckning, finns också brister i uppföljningen om de extra anpassningarna är effektiva, eller eventuellt måste ändras eller intensifieras. Därmed finns enligt Skolinspektionen en uppenbar risk för att elever

som i stället skulle behöva mer ingripande insatser i form av särskilt stöd inte identifieras i tid.

Rektorn har inte heller skapat tydliga och fungerande rutiner för arbetet med att identifiera, anmäla och utreda elever som kan vara i behov av särskilt stöd. Anmälningar till rektorn om att en elev riskerar att inte nå målen görs bland annat därför ibland alltför sent. Det är inte heller alltid tydligt för alla lärare om de insatser som bestäms för en elev är extra anpassningar eller särskilt stöd. Lärare känner därför inte till vilka elever i deras undervisningsgrupper som har särskilt stöd. Sammantaget finns därmed en uppenbar risk att elever inte i tid ges det särskilda stöd som de behöver för att minst nå betyget E. Det faktum att få elever har åtgärdsprogram, trots att måluppfyllelsen är låg och att frånvaron är hög (se nedan under *Styrning och utveckling av verksamheten*), visar också att arbetet med särskilt stöd brister på skolenheten.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, ska eleven skyndsamt ges extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller bedömningsstöd, resultatet av ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt. I skollagen anges också att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som krävs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Enligt Lgy 11 har rektorn, som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan, ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans arbete utformas så att eleverna får de extra anpassningar och det särskilda stöd samt andra stödåtgärder som de behöver.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2014:40, s. 23) med kommentarer om arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram framgår att det är centralt att elevhälsans kompetenser involveras i ett tidigt skede i arbetet med extra anpassningar. På så sätt kan de stödinsatser som sätts in bli adekvata. Det är också centralt att lärare och övrig skolpersonal följer upp om de extra anpassningarna är effektiva, eller om de eventuellt måste förändras eller intensifieras. Vidare framgår (s. 21) att rektorn bör skapa rutiner för att tidigt få information från lärare, övrig skolpersonal, elever och

elevers vårdnadshavare om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Det betonas (s. 24) att rektorn har ett ansvar för att se till att personalen känner till och följer de här rutinerna.

Skolinspektionens utredning

Det saknas tydliga och fungerande rutiner och arbetssätt på skolenheten för att tidigt identifiera elever där stöd i form av extra anpassningar inte är tillräckliga. Av intervjuer med elevhälsan och rektorn framgår att skolenheten huvudsakligen arbetar med extra anpassningar på grupp- och klassnivå snarare än att ge sådana anpassningar till enskilda elever. Svårigheten att följa upp extra anpassningar på gruppnivå, samt att de inte är dokumenterade, leder enligt elevhälsan till att det är svårt att se om anpassningarna är effektiva för enskilda elever. Elevhälsan uppger att eftersom de dessutom i liten utsträckning är involverade i lärarnas arbete med extra anpassningar känner de inte till hur dessa följs upp på skolenheten.

Utredningen visar vidare att en anmälan om att en enskild elev riskerar att inte nå målen ibland görs för sent. Av intervjuer med rektorn och mentorer framgår att en orsak till detta är lärares varierande förmåga att bedöma när en anmälan bör göras. Det faktum att undervisningen i gymnasiegemensamma ämnen bedrivs i andra lokaler, och att rektorn därför inte har samma kontakt med dessa lärare, är enligt rektorn en annan förklaring. Det innebär att anmälningar avseende dessa ämnen kommer in senare än de i yrkesämnena, och ibland för sent. Att elever inte ges tillräckliga stödinsatser i dessa ämnen framgår också av ingiven dokumentation avseende elevernas måluppfyllelse i olika kurser samt vilka elever som har getts särskilt stöd läsåret 2018/19. Av den framgår att många elever inte hade haft åtgärdsprogram trots att de inte nådde betyget i eller flera gymnasiegemenamma ämnen. Särskilt påtagligt är det i ämnet matematik. Av de åtta elever som inte nådde de kunskapskrav som minst ska uppnås i kursen – eller årskurs 9 i grundskolan – hade endast en elev åtgärdsprogram. Av ingiven dokumentation och intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsan framgår att få elever har åtgärdsprogram, trots att måluppfyllelsen är låg och att frånvaron är hög. Det anges att en anledning till att få elever har särskilt stöd är att rektorn inte sällan beslutar att, inom ramen för ett åtgärdsprogram, reducera program genom att ta bort kurser i stället för att sätta in särskilt stöd. Anledningen, enligt elevhälsan, är att eleven då har tappat motivationen för ämnet.

Det är oklart för lärare om de elever vars eventuella behov av särskilt stöd har utretts har bedömts behöva sådant stöd eller inte. Av intervjuer med lärare i gymnasie-gemensamma ämnen framgår att de inte känner till om de stödinsatser som elever har är extra anpassningar eller särskilt stöd. De har därför inte kunskap om vilka elever i deras undervisningsgrupper som har åtgärdsprogram.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid De Geergymnasiet 4 inte uppfyller författningarnas krav, föreläggs Norrköpings kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att lärarna inte samarbetar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen. Utredningen visar att det saknas, med något undantag, en samverkan kring centrala delar av utbildning såväl sinsemellan lärarna i gymnasiegemensamma ämnen som mellan dessa lärare och lärarna i yrkesämnen. Som framgår av detta beslut saknas inte minst en sådan samverkan kring hur undervisningen ska planeras och bedrivas för att motivera eleverna och stärka deras vilja och förmåga att lära. Det innebär att eleverna möter två olika undervisningspraktiker, vilket inte gynnar deras möjligheter att nå målen i alla kurser och att eleverna inte får ett sammanhang i sina studier. Det innebär också att lärarnas samlade erfarenhet och kunskap om framgångsrik undervisning inte sprids. Mot bakgrund av elevernas förutsättningar och behov, den omfattande frånvaron samt skolenhetens låga måluppfyllelse finner Skolinspektionen det anmärkningsvärt att en sådan samverkan saknas.

I utredningen framkommer att det finns organisatoriska förutsättningar som försvårar samverkan. Det handlar om att lärarna tillhör olika skolenheter - vilket innebär att rektorn inte är chef över alla lärare som undervisar på enheten - och att undervisningen i gymnasiegemensamma ämnen och yrkesämnen bedrivs på olika ställen. Skolinspektionen är medveten om att detta kan försvåra, men vill erinra om att huvudmannen och rektorn, oavsett hur utbildningen är organiserad, ansvarar för att skapa förutsättningar för – och se till – att lärarna samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen.

Rättslig reglering

Av Lgy 11 framgår att läraren ska samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen. Vidare framgår att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att personalen kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen, samt att samverkan mellan lärare i olika kurser kommer till stånd så att eleverna får ett sammanhang i sina studier.

Skolinspektionens utredning

Alla lärare samverkar inte med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att lärare i gymnasiegemensamma ämnen och lärare i yrkesämnen inte samverkar kring centrala frågor som rör utbildningen, till exempel undervisningen. Lärarna i gymnasiegemensamma ämnen uppger att de varken samarbetar med varandra eller lärarna i yrkesämnen kring undervisningen. De har inga gemensamma möten om det som rör eleverna. Enligt lärarna saknas utrymme för organisatorisk samverkan, eftersom de tillhör en annan skolenhet vilket innebär att tid för konferenser och annan samverkan tas i anspråk på den egna enheten. Den samverkan som finns omfattar frånvarorapportering samt rapportering inför utvecklingssamtalen om vilka mål eleverna nått. Läraren i ett gymnasiegemensamt ämne samarbetar dock på eget initiativ kring ett ämnesövergripande arbete med lärarna i yrkesämnena. Intervjuer med lärare i yrkesämnen – av vilka flera också är

mentorer för eleverna – och rektorn bekräftar att det saknas gemensamma forum för samverkan. Mentorerna uppger att samverkan är begränsad till när problem uppstår som frånvaro, bristande måluppfyllelse och när det finns behov av stödinsatser. Av intervjuer med såväl lärarna som rektorn framgår att initiativ har tagits till att diskutera ökad samverkan, men att detta inte har lett till några konstruktiva lösningar. Att lärarna i de gymnasiegemensamma ämnena ofta byts ut vid nytt läsår, försvårar enligt rektorn och lärarna möjligheterna till konstruktiv samverkan. I skolenhetens kvalitetsrapport för läsåret 2018/19 till huvudmannen betonar rektorn genomgående behovet av en ökad samverkan mellan lärarna kring ämnesintegrering och infärgning för att öka måluppfyllelsen. I rapporten anger rektorn att det faktum att lärarna organisatoriskt tillhör två skolenheter utgör ett hinder för en sådan samverkan.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid De Geergymnasiet 4 inte uppfyller författningarnas krav, föreläggs Norrköpings kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete som omfattar hela utbildningen vid skolenheten. Utredningen visar att rektorn visserligen följer upp och analyserar kunskapsresultaten och måluppfyllelsen i alla ämnen, men att det saknas konkreta utvecklingsåtgärder kopplade till resultaten i de gymnasiegemensamma ämnena. Särskilt gäller det arbetet med att utveckla undervisningen. Rektorns uppfattning är att det faktum att lärarna i dessa ämnen organisatoriskt inte tillhör skolenheten i hög grad försvårar möjligheterna att bedriva ett kvalitetsarbete avseende denna del av utbildningen. Mot bakgrund av att resultaten och måluppfyllelsen i de gymnasiegemensamma ämnena är anmärkningsvärt låga – och har varit så över tid – är det emellertid enligt Skolinspektionens bedömning särskilt angeläget att åtgärder utifrån en analys av uppföljningen vidtas för att utveckla undervisningen i dessa ämnen.

Som framgår av detta beslut är inte heller uppföljningen av andra centrala processer, som arbetet med att ge eleverna de stödinsatser som de behöver, tillräcklig. Utredningen visar vidare att rektorn inte följer upp och analyserar med vilken kvalitet skolenheten arbetar för att säkerställa att centrala förutsättningar för verksamheten - som att eleverna närvarar på lektionerna – är på plats.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att en systematisk och kontinuerlig planering, uppföljning och utveckling av utbildningen ska genomföras på skolenhetsnivå. Rektorn ansvarar för att ett sådant kvalitetsarbete genomförs. Vidare framgår av skollagen att kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra förskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 304 och 308) betonas att syftet med allt kvalitetsarbete är att det ska leda till förbättringar. Det är därför ytterst angeläget att kunskapen om eventuella brister i en verksamhet verkligen följs av åtgärder för förändring och förbättring. Vidare betonas att för att få genomslag och leda till verkliga förbättringar måste kvalitetsarbetet vara brett förankrat bland personal, elever och vårdnadshavare.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:98, s. 11) med kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet framgår att ett systematiskt kvalitetsarbete innebär att skolenheten systematiskt och kontinuerligt ska följa upp verksamheten, analysera resultaten i förhållande till de nationella målen och utifrån det planera och utveckla utbildningen. Vidare (s. 21) betonas vikten av att dokumentationen innehåller personalens gemensamma analys av vilka utvecklingsinsatser som enheten behöver genomföra för att uppfylla de nationella målen. Det framgår också (s. 26) att rektorn bör sammanställa enhetens resultat och se till att det finns underlag som visar hur förutsättningarna för och genomförandet av utbildningen påverkat måluppfyllelsen. Det framgår vidare (s. 28) att det är viktigt att rektorn följer upp hur arbetssätt och metoder i undervisningen påverkar elevernas lärande och utveckling. Det anges också (s. 31) att utifrån uppföljningen bör rektorn tillsammans med personalen bland annat analysera vad i verksamheten som påverkar och orsakar resultaten och måluppfyllelsen.

Skolinspektionens utredning

Det systematiska kvalitetsarbetet vid skolenheten omfattar inte hela verksamheten. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att det saknas ett strukturerat förbättringsarbete som ger avtryck i verksamheten kopplat till de gymnasiegemensamma ämnena. Till exempel framgår att rektorn inte följer upp undervisningens kvalitet i dessa ämnen genom lektionsbesök eller regelbundna möten med lärarna, trots att resultaten är låga och lägre än i övriga ämnen. Rektorn följer visserligen upp resultaten i alla ämnen, men av rektorsintervjun och kvalitetsrapporten framgår att analysen inte mynnar ut i konkreta utvecklingsinsatser för att utveckla undervisningen avseende de gymnasiegemensamma ämnena. I stället framgår att förslagna åtgärder huvudsakligen är kopplade till organisatoriska frågor som rektorn inte styr över själv.

Utredningen visar vidare att alla lärare inte medverkar i kvalitetsarbetet. Lärarna i gymnasiegemensamma ämnen uppger att de inte är involverade i skolenhetens kvalitetsarbete, eftersom de tillhör en annan enhet. De uppger att de sällan träffar rektorn och övriga lärare. Av intervjuer med såväl lärare som rektorn framgår att de huvudsakligen kontaktar varandra när problem uppstår kopplade till enskilda elever.

Rektorn säkerställer inte att centrala förutsättningar för verksamheten är på plats. Till exempel visar utredningen att elevernas frånvaro är anmärkningsvärt stor. Av skolenhetens egen statistik framgår att 25 elever, vilket är mer än var tredje elev på skolenheten, har en frånvaro som överstiger 20 procent. Flera av dessa är frånvarande mer än 40 procent av lektionstiden. Denna statistik i sig visar att arbetet med att främja närvaro och att uppmärksamma, utreda och åtgärda elevers frånvaro behöver följas upp och utvecklas. Utredningen visar inget annat än att elever med hög frånvaro uppmärksammas och utreds. Den höga frånvaron visar dock att huvudmannen och

skolan behöver följa upp med vilken ambitionsnivå och kvalitet detta görs. Av inskickade dokument framgår att detta område inte är identifierat i skolenhetens kvalitetsrapport och att den skriftliga rutin som finns för detta arbete endast omfattar hur frånvaron ska hanteras i förhållande till CSN.

Som framgår av detta beslut säkerställs inte heller att centrala processer, som exempelvis arbetet med stödinsatser, genomförs enligt författningarnas krav.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid De Geergymnasiet 4 inte uppfyller författningarnas krav, föreläggs Norrköpings kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Norrköpings kommun uppfyller författningarnas krav inom de granskade områdena *Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram* (om yrkesprogram och/eller introduktionsprogram finns vid skolenheten), *Bedömning och betygssättning* samt *Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling*.

På Skolinspektionens vägnar

X Stina Nilsson	X Hans-Göran Arvidsson
Beslutsfattare	Föredragande
Signerat av: Stina Nilsson	Signerat av: Hans-Göran Arvidsson

Allmänt om tillsynen:
Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor
Bilaga 1: Fakta om De Geergymnasiet 4

Fakta om De Geergymnasiet 4

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Norrköpings kommun under våren 2020. De Geergymnasiet 4 besöktes av Skolinspektionen den 16 -17 januari 2020.

De Geergymnasiet 4 är en kommunal gymnasieskola i Norrköpings kommun. Skolenhetens verksamhet omfattar ett yrkesprogram, restaurang- och livsmedelsprogrammet, samt två introduktionsprogram, programinriktat val samt yrkesintroduktion mot restaurang- och livsmedelsprogrammet. Innevarande läsår har skolenheten 73 elever, varav 52 på nationellt program och 21 på introduktionsprogram. Undervisningen i huvuddelen av de gymnasiegemensamma ämnena bedrivs i en annan skolbyggnad på annan plats än den där yrkesämnena bedrivs. Skolenheten leds av en rektor, som även ansvarar för två övriga skolenheter. Lärarna i gymnasiegemensamma ämnen tillhör organisatoriskt en annan skolenhet inom huvudmannens organisation och har en annan rektor som chef.

Måluppfyllelse

Det saknas nationell statistik för De Geergymnasiet 4. Av skolenhetens egen redovisning framgår att andelen elever med yrkesexamen de senaste fyra åren har varierat mellan cirka 35 (2017) och 65 procent (2019). Motsvarande andel för riket 2019 var 88,1 procent. Måluppfyllelsen har varit särskilt låg i de gymnasiegemensamma ämnena, och har varit så över tid. Exempelvis framgår av skolenhetens egen redovisning att den genomsnittliga betygspoängen i kursen matematik 1a har varit lägre än 10, vilket motsvarar betygspoängen för betyget E, de fyra senaste åren.

Det finns ingen nationell statistik över kunskapsresultat på introduktionsprogram eller redovisning av hur stor andel av eleverna som exempelvis övergått till nationella program. Dessa resultat sammanställs och analyseras på skolnivå. Eftersom skolenhetens resultatuppgifter baseras på färre än 10 elever redovisas inte utfallet här.